

Súd: Okresný súd Galanta
Spisová značka: 19P/28/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217217336
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Šefčíková
ECLI: ECLI:SK:OSGA:2018:2217217336.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Galanta v konaní pred sudkyňou JUDr. Táňou Šefčíkovou, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: X.A. W., A.. XX.XX.XXXX Y. F. X., A.. XX.X.XXXX, obaja bytom ako navrhovateľka a matka, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, deti rodičov: matka - D. X.Á., A.. XX.X.XXXX, S. W. T. X., S..Č.. Ž. XX, otec maloletého X. - F. W., A.. X.X.XXXX, S. W. T. X., L. I. XXX/X, otec maloletého F. - neuvedený, o návrhu N. W., A.. X.X.XXXX, S. W. T. X., L. I. XXX/X, S..Č.. W. Ž. Č.. XX, o zverenie maloletých do náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh zamietá.
- II. Účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným Okresnému súdu Dunajská Streda dňa 10.11.2017 sa navrhovateľka domáhala zverenia maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti. Obe deti sa narodili z mimomanželských zväzkov s tým, že v prípade mal. F. otec nie je uvedený v rodnom liste. Matka porodila štyri deti. Najstaršiu W. má zverenú do osobnej starostlivosti jej otec F., ktorý je otcom aj mal. X.. Ďalšie deti sú v starostlivosti matky, ale tá sa zaujíma iba o najmladšieho X.. O mal. X. sa starajú starí rodičia od jeho narodenia. Mal. F. matka opustila v pôrodnici, a tento bol načas umiestnený do ústavnej starostlivosti. Matka sa o deti nestará riadne, odchádza od detí k svojej rodine do S., niekedy aj na dva týždne. Matke bolo odporučené, aby absolvovala psychologické a psychiatrické vyšetrenia s mal. F., ale neurobila tak. Navrhovateľka má v náhradnej osobnej starostlivosti aj vnúčku X., dcéru svojej sluchovo postihnutej dcéry. Navrhovateľka je vdova. Poberá starobný dôchodok, príspevok za náhradnú osobnú starostlivosť a pomáhajú jej štyri deti sumou každý 50 Eur.

2. Uznesením Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 14P/94/2017-16 zo dňa 29.11.2017 bol maloletým deťom ustanovený kolízny opatrovník Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda. Vec bola postúpená tunajšiemu súdu podaním doručeným dňa 27.3.2018 s poukazom na § 6 ods. 1 a § 112 ods. 1 CMP, nakoľko maloleté deti mali v čase začatia konania pobyt v obci Ž.. Uznesením č.k. 19P/28/2018-60 zo dňa 3.4.2018 bol maloletým deťom ustanovený tunajším súdom kolízny opatrovník Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky. Písomným podaním doručeným súdu dňa 15.5.2018 rodičia mal. X. a matka mal. F. sa „vzdali“ čestným vyhlásením detí v prospech navrhovateľky.

3. Dňa 11.6.2018 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli prítomní všetci účastníci. Navrhovateľka na pojednávaní doplnila, že má záujem sa presťahovať späť do Dunajskej Stredy a chce, aby jej deti boli zverené, nakoľko matka si ich chce zobrať k svojej mame. Navrhovateľka má silne vybudovaný vzťah k X., o ktorého sa od narodenia osobne stará. Keď matka dala mal. F. do ústavu, veľmi ju hrešila. Matka nepracuje, žijú v spoločnej domácnosti. Otec detí navštevuje, pracuje v spoločnosti Samsung v

Galante. Na deti prispieva 200 Eur mesačne. Nájomné za bývanie uhrádza starší syn navrhovateľky. Navrhovateľka si myslí, že matka by sa chcela starať o deti, ale nemá vytvorené vhodné podmienky, keď deti zoberie k svojej matke, deti spia na zemi. Keď budú deti zverené navrhovateľke, už nebude dôvod, aby matka bývala s navrhovateľkou. Rodičia vyjadrili súhlas návrhom. Matka uviedla, že mal. F. nechce, mal. X. zase odmieta ju. Nevie čo bude robiť, keď sa navrhovateľka odsťahuje do Dunajskej Stredy. Nepracuje. Otec prejavil nezáujem o deti. Kolízny opatrovník uviedol, že matka má vytvorené všetky podmienky pre riadnu výchovu detí. Poukázal na to, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia v zmysle § 30 ods. 1 zákona o rodine, pričom osobná starostlivosť rodiča predchádza starostlivosť iného príbuzného o dieťa, ktorá má len subsidiárny charakter pre prípad, že výchovu maloletých detí nie je možné zabezpečiť žiadnym iným spôsobom, a teda náhradnú osobnú starostlivosť je možné nariadiť len v prípade, ak rodičia nemôžu z objektívnych dôvodov zabezpečiť starostlivosť o dieťa, ako je napr. výkon trestu, nepriaznivý zdrav. stav a pod. S poukazom na predmetné ustanovenie kolízny opatrovník odporučil návrh zamietnuť v plnom rozsahu, pretože ho vníma ako účelový, aby si navrhovateľka mohla uplatniť príspevky v náhradnej osobnej starostlivosti, čo nemôže byť dôvodom na zverenie detí do jej starostlivosti, nakoľko by sa jednalo o zneužívanie sociálneho systému. Rovnako kolízny opatrovník poukázal na to, že tu neexistujú objektívne dôvody, pre ktoré by sa matka nemohla starať o svoje deti. Po skončení dokazovania na uvedenom pojednávaní súd návrh navrhovateľky zamietol z dôvodov uvedených v bodoch 13 a 14 rozsudku.

4. Podľa čl. 5 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať zodpovednosť, práva a povinnosti rodičov, alebo iných prípadoch členov širšej rodiny alebo obce, v súlade s miestnymi zvyklosťami, alebo zákonných zástupcov, či iných osôb právne zodpovedných za dieťa. Podľa čl. 18 ods. 1 cit. Dohovoru, štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, musia vynaložiť maximálne úsilie na to, aby bola uznaná zásada, že obidvaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí byť pritom najlepší záujem dieťaťa. Podľa čl. 27 ods. 2 cit. Dohovoru, rodičia alebo iné osoby, ktoré sa o dieťa starajú, majú prvoradú zodpovednosť za zabezpečenie životných podmienok nevyhnutných pre jeho rozvoj. V zmysle článku 20 cit. Dohovoru, štát je povinný zabezpečiť zvláštnu ochranu deťom, ktoré stratili rodinné prostredie a zabezpečiť primeranú náhradnú starostlivosť alebo ich umiestnenie do vhodného zariadenia v takýchto prípadoch. Pri plnení tohto záväzku sa musí brať ohľad na kultúrny pôvod detí. V zmysle článku 8 predmetného dohovoru, je štát povinný v rámci zachovania identity dieťaťa, chrániť a v prípade potreby obnoviť rodinné väzky.

5. Podľa § 30 ods. 1 zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. (ďalej len "ZoR"), rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

6. Podľa § 44 ods. 1 ZoR, náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť; podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím; podľa odseku 3 rovnakého ustanovenia náhradnou starostlivosťou je a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť; napokon podľa odseku 4 takéhoto ustanovenia súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

7. Ust. § 44 ods. 3 ZoR upravuje formy náhradnej starostlivosti, pričom (ako uvádza aj dôvodová správa) zo systematického zaradenia jednotlivých foriem náhradnej starostlivosti treba vyvodiť ich prioritu. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už ju budú uskutočňovať verejné alebo súkromné zariadenia sociálnej starostlivosti, súdy, správne alebo zákonodarné orgány. Ustanovenie § 44 ods. 4 ZoR vychádzajúc z uvedeného článku, teda ako základné kritérium pri rozhodovaní súdu o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, ustanovuje záujem maloletého dieťaťa. Záujem dieťaťa treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu

rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

8. Podľa § 45 ods. 1 až 8 ZoR, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. V rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu. Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd. Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33 ZoR. Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo sýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd. Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká. Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby výživné poukazovali osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti.

9. Podľa § 47 ZoR, Náhradná osobná starostlivosť zaniká (o.i.) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, smrťou maloletého dieťaťa, smrťou osoby, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, právoplatným rozhodnutím súdu o zániku dôvodu, pre ktorý bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti.

10. Podľa § 47 ods. 2 ZoR, súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, zanedbáva maloleté dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to táto osoba požiada.

11. Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

12. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel pri aplikovaní vyššie uvedených právnych noriem, k nasledovným skutkovým a právnym záverom.

13. Mal. X. pochádza z mimomanželského zväzku rodičov, účastníkov v tomto konaní. Navrhovateľka je matkou otca mal. X.. Mal. F. nemá otca zapísaného v rodnom liste. Navrhovateľka, matka mal. detí a maloletí žijú v spoločnej domácnosti v Ž.. V rodinnom dome bývajú v podnájme. V spoločnej domácnosti žijú všetky štyri deti matky, vrátane mal. W., ktorá bola zverená do osobnej starostlivosti jej otca, ktorý je aj otcom mal. X.. Otec s nimi nežije v spoločnej domácnosti. V spoločnej domácnosti s navrhovateľkou a ostatnými žije aj mal. X., ktorá je vnučkou navrhovateľky, dcérou jej sluchovo postihnutej dcéry a ktorá bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky. Rodina obýva dve miestnosti. Zostávajúce časti rodinného domu obýva rodina navrhovateľky. Náklady na bývanie uhrádza starší syn navrhovateľky. Zo šetrenia kolízneho opatrovníka zo dňa 16.1.2018 vyplýva, že rodina, kde žije navrhovateľka a matka spolu s maloletými deťmi žije v skromných podmienkach, bez plynovej prípojky, deti nemajú vlastné lôžka, ale hygiena a čistota sú na vyhovujúcej úrovni. Okolie domu je čiastočne upravené, bez ohrozujúcich vplyvov. V čase šetrenia sa matka nachádzala v domácnosti. Zdravotný stav maloletých detí je podľa navrhovateľky dobrý. Z dokazovania súd ďalej zistil, že stará matka je vdova, poberá starobný dôchodok vo výške 171 Eur, príspevok na náhradnú osobnú starostlivosť o

X., prídavok na dieťa a príplatok k prídavku. Matka maloletých detí má ukončené špeciálne základné vzdelanie. Momentálne nepracuje, ale má záujem si nájsť prácu. Je poberateľkou prídavkov na deti vo výške 71,04 Eur. Otec navštevuje domácnosť 2-krát do týždňa. Žije s priateľkou v Dunajskej Strede. Pracuje v spoločnosti Samsung Galanta a prispieva na deti 200 Eur mesačne.

14. Účel zverenia maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je nahradiť osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Matka maloletých detí sa o deti stará, hoci za pomoci navrhovateľky - starej matky jedného z maloletých detí, keď všetci žijú v spoločnej domácnosti. Základným predpokladom zverenia maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby je, že rodičia maloletých detí sa správajú v rozpore s §§ 28, 29 a 30 ZoR, podľa ktorých sú rodičia povinní sa o deti sústavne a dôsledne starať o ich výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj. Súd dospel k záveru, že jediný dôvod, prečo navrhovateľka podala tento návrh a rodičia s tým súhlasili je, aby získali sociálne dávky za starostlivosť o maloleté deti, čo nemôže byť dôvodom na zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti, nakoľko by sa jednalo o zneužívanie sociálneho systému. Navrhovateľka si myslí, že matka by sa chcela starať o deti, ale nemá vytvorené vhodné podmienky. Navrhovateľka chce, aby jej boli deti zverené, nakoľko matka si ich chce zobrať k svojej mame, kde nie sú vhodné podmienky pre deti. Keď budú navrhovateľke zverené deti, už nebude existovať dôvod, pre ktorý by mala matka maloletých detí ostávať spolu s ňou bývať. Navrhovateľka v rozpore s uvedeným uvádzala, že matka nemá záujem o deti. Otec sa vyjadril, že nemá záujem o deti, ale dobrovoľne si plní voči deťom vyživovaciu povinnosť a navštevuje ich. Mal. W. bola zverená do osobnej starostlivosti otca, ale táto napriek tomu žije spolu s matkou. V záujme maloletého dieťaťa je predovšetkým vyrastať so svojimi rodičmi, resp. rodičom, ktorý sa o deti riadne stará. Dôvodom na zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti nie je ani to, že dieťa má vytvorený bližší citový vzťah k navrhovateľke, resp. že táto pomáha matke v starostlivosti o deti. Súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci nie sú splnené základné zákonné podmienky zverenia maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, pretože nebola preukázaná objektívna nemožnosť rodičov zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté deti, ktoré zákonné podmienky nie je možné nahradiť ani súhlasom oboch rodičov, aby boli maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky. Vzhľadom na uvedené súd nemohol vyhovieť návrhu a preto tento zamietol ako nedôvodný.

15. O trovách súd rozhodol podľa § 52 CMP, a teda, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Trnave, písomne v 4 vyhotoveniach (§ 362 CSP). V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP). Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 1, 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov (§ 62 ods. 1, 2, 3 CMP).

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP). Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná (§ 64 CMP).

Odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 65 CMP).

Účastníci, ktorí sa vzdali odvolania po vyhlásení a odôvodnení rozsudku, nemajú právo podať odvolanie voči rozsudku (§ 368 CSP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom mu bola uložená peňažná povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti - Exekučný poriadok a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v znení neskorších predpisov).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 376 CMP).